

inzichten zijn
atkundige zo-
lg den door

ling eener ge-
gemeentelijke
gewicht in de
en wordt ge-

en daar het
voor het han-

nselen" geleid
spreuk, „het
in geen enkel
egnselen iets

ks alle wisse-
een statische
chappij? Mo-
in hokjes en
at naar eigen
het vak voor
inkomen mag?
bsurd, immers
olutionaire be-
ten worden in
lere tijden on-

men nog van
beginnselen zijn
en nooit een

kel woord be-
ten dezen „de
oort men soms
igen, dat alle
geval op zich

teel zelfbedrag-
te beoordeelen
ist, een vorm

at men alsdan
eeds bij voor-
een onjuiste
ginsel onnoge-
gaat over de
chappij, zonder
d degelijk een

dat in deze
heest te zijn,
ijklijk erkende
en groepen
ze en hun kijk

n zich te stel-
er moeilijke te
orstuk van de

igen van staat
Ontelbaar zijn
r maatschappij-
d en door het

dan blijkt een
n karakter.

erkt het econo-
staat is, wat
a. instituut de

r gaat gepaard

duizend en een
het „zoekte Tw-
cht en moraal“

personen en
lvervulling van
is en bij het
door het recht

enkel regelen
ook handelend
motief dezer

beginnsel, waar-
tsorde geluise-
hoven allen

n een aanvaar-
in den engen
maar, zoo men

dit woord wensch, in den zin van den modernen
cultuurstaat.

Ook waar dit woord aanvaard wordt geven we
niets toe aan hen, die hiermee iedere onderschei-
ding tusschen staat en maatschappij prijsgeven.
Want de bevordering der cultuur geschiedt, door
ieder, die er aan meewerkt, in een bepaalde hoe-
danigheid en de hoedanigheid, waarin de staat
optreedt is gekwalificeerd door de idee der ge-
rechtigheid en niet door het economisch motief.

Ware dit trouwens niet het geval dan zoude
hoogstens op grond van utiliteit tegen socialisme
en socialisatie te strijden vallen.

E. VISSER.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

De Gezinsopvoeding en haar Gevaren.

II.

Broers en Zusters.

Wij maakten onlangs attent op wat Dr Vunderink
gal in de Bibliotheek voor Bijbelsche Opvoedkunde
over de verhouding van Ouders en Kinderen. In
bovenaangehaald tweede deeltje wijst hij op de
nadeelige zijde van het saam opgroeien.

Gewoonlijk letten we alleen op de voordeelen
en meenen we, dat nergens een mooier, alzijdiger
toerusting voor het leven gegeven kan worden dan
in het gezin met veel kinderen, jongens en meisjes.
't Is waar, in de groote gezinnen worden veelal
de mannen en de vrouwen gevormd, die later in
het leven belangrijke plaatsen innemen en zoowel
in de maatschappij als in hun eigen familiekring
later de vruchten plukken van een gemeenschap-
pelijke opvoeding met broers en zusters.

Daarom behoeven we evenwel de oogen niet
te sluiten voor de gevaren, die er ook weer ontegen-
zeglijk aan het saam opgroeien verbonden zijn.
Wat wordt er niet gekibbeld en gevochten en hoe
vaak geldt niet een verwijdering bij het opgroeien
voor het geheele leven.

De sporen daarvan worden dikwijls al gezien,
wanneer het tweede kind geboren is. De ouders
hebben zich voorgesteld, dat de oudste wel bij
zal zijn met broertje of zusje. Maar dat is lang
niet altijd het geval. Zoo'n kind voelt zich niet
zelden door den kleinen wereldburger opzij ge-
drongen en geeft op lang niet onduidelijke wijze
aankomst aan zijn afgunst en nijd. Meermalen heeft
men op moeten passen, dat zoo'n nijdig kereltje
broertje of zusje geen kwaad deed. Niet altijd
zijn de ouders hier onschuldig. Zij hebben wat
veel notitie van hun oudste genomen en deze voelt
zich door nummer twee maar al te veel van zijn
voorrechten beroofd. Niet zonder leering voor ons
staat op een der eerste bijbelbladen de geschie-
denis van Kain en Abel vermeld en op de figuur
van den oudste in de gelijkenis van den Verloren
Zoon kunnen we tot onze nadere bekwaaumaking
in de opvoeding nog wel wat meer letten.

Heeft ook de verhouding van Jozef tegenover
zijn broeders ons niet wat te zeggen? Vooral, wan-
neer in een gezin de een voorrechten geniet boven
den ander, wordt de doodelijke afgunst vaak op-
gewekt. De ouderen kunnen de jongeren dan niet
anders zien dan als indringers, die een deel van
hun levensvreugde, een deel van de ouderlijke
liefde wegnemen.

Heel vaak worden de moeilijke verhoudingen ver-
oorzaakt, doordat de ouderen over de jongeren
willen heerschen. Is het verschil in leeftijd nu
maar groot genoeg, dan gelukt dat soms wel. Zoo
kan het nakomertje soms wel aardig aan den lei-
band van de groteren loopen. Die wil hun gezag
dan wel erkennen en koesterl zich wederkeerig
ook in aller bescherming. Maar verschillen de
kinderen weinig in leeftijd, dan laten ze zich het
gezag over elkander niet aanleunen. Dan wil de
jongste van den oudste niets hooren. „Ik doe het
niet voor jou." De ouderen moeten daarom leeren
inzien, dat zij bij huiselijke geschillen meer moeten
zwijgen en niet moeten optreden tegen de jongeren.
Dat wekt enkel wrevel en verbittert nog meer. Dik-
werf blijven broers of zusters hun leven lang
elkander antipathiek door deze conflicten in de
kinderjaren. De jongste blijft in den oudere een
luichelaar zien, een schijnheilige, die zijn jeugd
bedierf en de oudste waardeert zijn jongeren broer
als een onwillig, onmogelijk karakter, met wien
niemand opschieten kan. Niet zelden komt het

dan ook voor, dat de verhouding tot vrienden
beter is dan die tot de eigen hunsgeenooten.

Veel verbittering is ook reeds ontstaan, wan-
neer de jongere in een of ander opzicht boven
den oudere uitmunt. Ze komen op school soms
in dezelfde klas te zitten. Daar schuilt een gevaar
in. 't Wordt licht een bron van veel ruzie. Zijn
dan de onderwijzers of de ouders ook nog zoo
dwaas, den jongere aan den oudere als voorbeeld
te stellen, dan groeit daar niet zelden iets leelijks
in twee harten: ongerechtvaardigde trots in het
eene, doodelijke afgunst, soms haat in het andere.

Er zou ook nog gewezen kunnen worden op
het gevaar, dat er in schuilt, wanneer jongens
en meisjes, die half volwassen zijn, in hetzelfde
gezin opgroeien. Vooral, wanneer dan de slaap-
gelegenheden niet een volkomen scheiding moge-
lijk maken is hier een gevaar aanwezig, dat de
voortdurende waakzaamheid van de ouders vraagt.

Genoeg om te doen zien, dat de gezinsopvoeding
ook weer haar schaduwzijden heeft, die evenwel
niet van dien aard zijn, dat wij de gezinsopvoeding
naar communistischen trant zonden willen ophef-
fen. Veel eer prikkelen ze ons, om met onverdroten
ijver te blijven werken aan de opvoeding van onze
kinderen in hun natuurlijk levensverband. De Hei-
lige Schrift geeft ons ook hierin menige leerzame
geschiedenis. Behalve aan de boven reeds genoemde
denken we nog aan David met zijn bedillende
broeders en zelfs aan onzen Heiland, van wien
we lezen, dat Zijn broeders niet in Hem geloofden.

En voor menig ouder, die met een zwaar hart
zijn kiyende kinderen ziet opgroeien, is het nog
een heele troost, dat er later vaak heel wat van
de ruzies vergeten blijkt en dat ze elkander nog
trouw bijstaan in de moeilijkheden van het leven.

Gr.

G. MEIMA.

PERSCHOUW.

Het Calvinisme — het zwarte paard.

In zijn brieven aan zijn vriend Tychicus ver-
telt de Datema („Baarnsche Kb." etc.) iets van een
Amerikaansch snuffje, dat (tot onze verootmoedig-
ing zij 't beleden) uit een dominees-mond komt
(een preek, voorafgaand aan de avondmaalsbedie-
ning, tekst uit Openb. 6):

Het witte paard doet denken aan de leer van
Jezus. Het roode paard beteekent het socialisme.
Het valse paard is een aanduiding van allerlei secten
en sectaristen, die in allerlei verbleekende en ver-
lepte kleuren misvormingen te kunnen geven van de
woorden des Heeren. En, dan komt het eigenlijke.
Komt de verklaring van het zwarte paard, waarop
gezet is een ruiter, met de weegschaal in de hand.
Wat dit beteekent? Tychicus, dat kunt ge nooit raden.
Daarom zal ik het maar dadelijk zeggen: het Cal-
vinisme. Dat is het Calvinisme. Dat is het leer-
stuk van de Verkiezing en van de Verwerping.

Waarom? Wel, dat zit in die weegschaal. De Gere-
formeerden immers hebben — aldus deze dominee
— een weegschaal. Ze rekenen zoo. Ze maken schei-
ding. Ze maken separatie, door te spreken van ver-
kiezing en verwerping. Dat de genade niet aller is.
En zoo wordt hier de leer onzer vaders, de belijde-
nis van onze Geref. Kerken, het geloof van de groote
Hervormers, van vele kerkvaders, van de beste der
martelaren, van de Apostelen des Heeren, van Paulus
inzonderheid, vergeleken bij het zwarte paard niet
alleen.

Maar, het wordt vergeleken bij het zwarte paard,
in onderscheiding van de leer van Jezus.

Het Calvinisme, de Gereformeerde Belijdenis, de
machtige stukken van Gods soeverein welbehagen,
van de particuliere genade, van de vrijmacht des
Heeren, van verkiezing en verwerping, zouden dus
niet behooren tot, en zelfs in strijd zijn met, en
afwijken van en ingaan tegen de leer van Christus.

Zeker, 't is raar. Maar niet raarder dan wat
vroeger ook van gereformeerden kant uit de Open-
baring zool „afgeleid" werd.

De Kersten onder de vrijzinnigen.

In hetzelfde blad schrijft ds v. d. Meulen van
Soest over de Evangelische Maatschappij en haar
jongste gedenkboek:

Mannen van allerlei richtingen werken in dat boek
samen. Verschillende vooraanstaande modernen, van
Oordt, Cannegieter etc. en... o.a. ook De Kersten!

De Kersten en de modernen samengevat onder een
naam hier. Dordt — tegen Rome.

Tenslotte:

Zeker, over het werk van Christus, over het

werk van den Heiligen Geest is met de Room-
sche Kerk diepgaand verschil. Toch, de Roomsche
Kerk loochent niet als de modernen de grondstakken
der Christelijke religie.

Daarom is optrekken met modernen tegen Rome
een leugen.

Haat tegen Rome verblindt hier!

Speculeeren op antipathie tegen Rome is een ge-
makkelijk werk. Zondig werk om daarmee onder de
geloovige Protestanten verdeeldheid te zaaien.

Een citaat van Mr Dambrink (chr. geref.) wordt
ten slotte met instemming gegeven.

Eigenwillige prediking.

Dr J. Douma van Britsum zet zijn artikelen over
dit onderwerp voort in „Gron. Kb.". Hij spreekt
over de fout, dat men de Schrift „laat" zeggen, wat
men zelf zeggen wil. Bij wijze van illustratie spreekt
hij over een geval, dat door hem bijgewoond werd:
een preek over Samuel, die leed droeg over Saul.
De prediker zei:

Saul was een door God verworpen, maar Samuel
verachtte hem niet. Het smartte hem in zijn ziel,
dat Saul, een eerst zoo veelbelovend jonge koning,
zijn ondergang tegemoet ging. En waar is, zoo vroeg
hij verder, vaak ons leed over ongelovigen, onze
smart ook in de kerkelijke troebelen over diegenen die
met ons breken? Toen moest ik even denken aan
„oude Geeske" in mijn gemeente, die bij het rucht-
baar worden dier troebelen, me zeide: „Ik moet
alle dagen voor dien man (dr G.) hidden, want
ik zou het zoo droef vinden, als hij, een leernaar,
van de waarheid „afweek". En zij stond in haar
gebed waarlijk niet alleen.

Ook wees de prediker er op, dat allerlei mis-
standen in onze kerken ons oorzaak van leeddra-
gen moeten zijn „en die worden ook al niet beter
door Synodale Rapporten". Bij die tirade dacht
ik: moet de Synode dan soms niet in hare Rap-
porten de lijnen uitstippelen voor door u ook
allicht noodig geachte „reformatie"? Waarom teer-
heid gezocht ten opzichte van ongelovigen, en fei-
telijk liefdeloos over de Synode en haar arbeid ge-
oordeeld? (Voor de Synode is trouwens, hoewel het
de Zondag voor hare opening was, niet eens ge-
beden!) Van een liefde tot allen behalve tot die
ons 't allernaast moesten staan, houd ik niet, evenmin
als van creeren over „Een in Christus" en onderde-
hand op alle manier trachten scheurkerken te maken.

Oude Geeske komt niet op synodes. Maar het is
verkeerd, te denken, dat ze daar geen familie
heeft. Als men alleen het bidden aanneemt als
bestaand, daar waar het op de hoeken der straten
geschiedt, dan heeft men naar farizeeërs gezocht,
al afgevend op „dezelfen" en hun aanwezigheid
gegrond op hun afwezigheid. Hetgeen wel eens
gebeurt. En een goed synodaal rapport is ver-
hooring van Geeskes wensch. Het is maar de vraag,
of het waar is of niet. Maar het moet er nu een-
maal zijn.

Schriftgeleerden en zoo.

Dezelfde auteur maakt ook volgende zeer juiste
opmerking:

Hij sprak over de Schriftgeleerden, zonder gelukkig
de ongelukkige „toepassing" te maken, dat hij ze
nam als typen van orthodoxen en ook van rechtzinnigen
Gereformeerden. Dat thema is zeer geliefd geweest,
vooral bij hen die pas in de praktijk kwamen. En
onze „mensen" hebben boetpredikatie's over dit
punt van vergelijking altijd ootmoedig aangehoord,
omdat ze welen tot alle boosheid geneigd te zijn,
en er wel van houden goed „uitgekleed" te worden,
als ze ook maar weer „aangekleed" worden. Maar
ik was toch dankbaar dien Zondagavond die toe-
passing niet te hooren. Ze wordt wat erg afgezaagd
en cliché-achtig, en is bovendien absoluut niet billijk,
want de Schriftgeleerden waren heelemaal niet ortho-
dox maar hadden allerlei verkeerde opvattingen.

Een les van Renan.

Prof. Grosheide schrijft in „N.-H. Kbl.":

Renan heeft zelf een geestelijke crisis doorgemaakt
en is door zijn strijd met tal van menschen in aan-
raking gekomen. Hij is van het leven op de hoogte.

Juist daarom trof ons een woord, dat we onlangs
bij hem lazen. In verband met zijn eigen overgang,
spreekt hij over de beginselvastheid, bepaald die
van de Roomsche kerk. De beginselvastheid overwint,
dat weet Rome en houdt Rome vast. Ze wijt allerlei
toegeven, maar in de hoofdzaken nooit, dat blijft
de kracht van de Roomsche kerk.

Er ligt in deze woorden iets, dat we niet genoeg
in het oog kunnen houden.

Wij Gereformeerden vormen een betrekkelijk kleine
groep. Al is het type van ons Christelijk volksdeel
zeer zeker nog Gereformeerd, degenen die op allerlei